

CEPLJIVKE

- Gradi jih prokariotska celica
- Ime so dobile po načinu delitve (cepitev)
- V vsakdanjem življenju jih imenujemo bakterije
- nespolno razmnoževanje (empirična delitev)
- Dve celici si povečata genetsko raznolikost z izmenjavo dednega materiala
- So preprosti organizmi
- Imajo zapleteno sistematiko

OBLIKA BAKTERIJSKE CELICE

- **OKROGLE** (kok)
- **PALIČASTE** (bacil) salmonela
- **KRATKE ZAVITE CEVKE** (spiril) sifilis
- **DALJŠE ZAVITE CEVKE** (spirometa)
- **DIPLODOK** (lahko sta po dve in dve skupaj) pljučnica
- **DIPLOBACIL** (dve paličasti skupaj)
- **STREPTOKOK** (več kroglastih bakterij) vnetje zgornjih dihal
- **STAFKOKOK** (več kroglastih bakterij skupaj zraščeni v obliko grozda)

OBLIKA BAKTERIJSKE KOLONIJE

- Kolonija je skupek genetsko enakih bakterij, ki so nastale z delitvijo ene same celice
- med seboj se razlikujejo po barvi, velikosti,...

PROCESI PRESNOVE

- Razgradnja in izgradnja telesu lastnih snovi

NAČIN PREHRANJEVANJA

a) HETEROTROFNE BAKTERIJE dobijo organske snovi iz okolja

- **GNILOŽIVKE** se hranijo z organskimi snovmi drugih organizmov
- **BOLEZENSKE BAKTERIJE** povzročajo gostitelju bolezenske znake
- **SOŽIVKE** živijo v sožitju z gostiteljem (npr. bakterije iz prebavil goveda, ki pomagajo razgrajevati celuloze)
-

b) AVTOTROFNE BAKTERIJE

- **FOTOAVTOTROFNE BAKTERIJE** iz anorganskih snovi in sončne svetlobe tvorijo organske snovi (modrozeleni cepeljivke)
- **KEMOAVTOTROFNE BAKTERIJE** živijo v zahtevnih pogojih in sodelujejo pri kroženju dušika (npr. žveplove, nitrifikacijske bakterije)

ZGRADBA CELIČNE MOLEKULE

a) STARINSKE BAKTERIJE

- Živijo v podobnih pogojih kot so vladali na zemlji ob nastanku prvih živih bitij (npr. močvirnatih predeli, soline, vulkani)

b) PRAVA BAKTERIJE

- sem spada večina bakterij
- sestavljene so iz DNK, citoplazme in debele celične stene
- tvorijo ENDOSPORE
- lahko preživijo v zelo neugodnih življenjskih razmerah (npr. antraks)

POMEN BAKTERIJ

a) BOLEZENSKE BAKTERIJE

- Povzročajo bolezni z izločanju toksina
- Omogočajo delovanje tkiv
- Povzročajo cvetenje jezer
-

b) RAZKROJEVALCI

- organske snovi pretvarjajo v anorganske
- v industriji jih uporabljajo za tvorbo antibiotika, jogurtov, sirov.... (npr. ESCHERICHIA COH → insulin)